

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **P. T.**, zastoupen JUDr. Petrem Fuxem, advokátem se sídlem Budovatelů 2957, Most, proti žalovanému: Ministerstvo dopravy se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 9. 1. 2009, č. j. 2 Ca 9/2008 - 40,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Městský soud v Praze (dále také „městský soud“) napadeným rozsudkem ze dne 9. 1. 2009, č. j. 2 Ca 9/2008 – 40, zamítl žalobu podanou žalobcem P. T. proti rozhodnutí Ministerstva dopravy, odboru provozu silničních vozidel, ze dne 4. 4. 2008, č. j. 255/2008-160-SPR/3, jímž bylo zamítnuto odvolání žalobce a současně potvrzeno rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravních přestupků, ze dne 4. 1. 2008, č. j. MHMP 9565/2008/Sv, kterým byl žalobce uznán vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) a i), zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění účinném v rozhodné době (dále jen „zákon o přestupcích“), za jejichž spáchání byla žalobci uložena podle ustanovení § 22 odst. 4 citovaného zákona pokuta ve výši 39 000 Kč a sankce spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na 16 měsíců. Městský soud při svém rozhodování vyšel z toho, že žalobce dne 23. 6. 2007 kolem 05,20 hod. v Praze 1 při řízení osobního automobilu nepřizpůsobil rychlost jízdy stavu a povaze vozovky a vjel do protisměru, kde způsobil střet motorových vozidel a posléze se odmítl podrobit výzvě Policie České republiky k lékařskému vyšetření na přítomnost alkoholu či jiných návykových látek v těle. Tímto jednáním žalobce porušil povinnosti stanovené v § 4 písm. a) a b) a v § 5 odst. 1 písm. f), jakož i v § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Městský soud neshledal důvodu pro nařízení vypracování znaleckého posudku ohledně zjištění žalobcova zdravotního stavu a technické

nezávadnosti přístroje pro provedení dechové zkoušky, a to z důvodu nadbytečnosti. Je tomu tak proto, že žalobce nebyl uznán vinným z přestupku spočívajícím v požití alkoholických nápojů, nýbrž byl postižen z toho důvodu, že se odmítl přes výzvu policisty podrobit lékařskému vyšetření. Dechová zkouška provedená přístrojem Dräger má totiž pouze orientační charakter a při pozitivním výsledku policista vyzve řidiče k podstoupení lékařského vyšetření, což žalobce z důvodu tvrzeného subjektivního strachu odmítl. Žalobce byl proto ve správním řízení právem uznán vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) a i) zákona o přestupcích a potrestán přiměřenou sankcí v rámci zákona.

Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce jako stěžovatel (dále již jen jako „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel spatřuje nesprávnost posouzení právní otázky městským soudem v předchozím řízení zejména ve skutečnosti, že správní orgány i správní soud posuzovaly jeho odmítnutí podrobit se lékařskému vyšetření v rozporu se zákonem. Správní orgány si v průběhu správního řízení samostatně učinily závěr, že předmětné lékařské vyšetření není spojeno s nebezpečím pro zdraví, byť tyto důvody opakovaně v řízení uváděl. Správní orgány tedy vůbec nezkontrolovaly jím namítaný problém, zda požadované lékařské vyšetření je či není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví. Nesouhlasí ani se závěrem správního soudu, který v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že o výběru způsobu vyšetření rozhoduje až lékař ve zdravotnickém zařízení, který mohl provést vyšetření i odběrem moči. Policie České republiky ho vyzvala pouze k odběru krve, přičemž opak nebyl jako nesporný prokázán. Stěžovatel proto tvrdí, že pokud by byl informován o skutečnosti, že o způsobu provedení vyšetření rozhodne lékař, jistě by se vyšetření podrobil. Možnost ohrožení zdraví při odběru tělních tekutin může posoudit pouze znalec nebo lékař s příslušnou odborností, který má možnost ověřit a zjistit zdravotní anamnézu. Odběr krve odmítl, což nepopírá, neboť v tomto způsobu vyšetření shledal možnost ohrožení a vzniku nebezpečí pro své zdraví. Ve správním řízení tak nebylo dostatečně zjištěno a doloženo, jestli vyšetření zaměřené na zjištění přítomnosti alkoholu v těle, k němuž byl po nehodě vyzván, nebylo spojeno se zdravotním rizikem. Bezprostředně po nehodě podepsal protokol o výpovědi, v němž bylo obsaženo, že byl vyzván příslušníkem policie k odběru tělních tekutin, učinil tak však pod psychickým tlakem v důsledku proběhlé dopravní nehody. Nezákonost posouzení právní otázky proto spatřuje v uvedeném zužujícím výkladu ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. Stěžovatel nepopírá, že byl účastníkem dopravní nehody, neboť se dostal do protisměrného jízdního pruhu a narazil do vozidla řízeného M. K. Dle jeho názoru však nebylo prokázáno, že by se dopustil přestupku podle § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. Uvedené má dopad na vznik regresního nároku ze strany pojišťovny a na případnou výlukou pojistného plnění ze zákonné pojistné odpovědnosti za škody způsobené při provozu motorového vozidla. Stěžovatel s ohledem na shora uvedené navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek městského soudu, a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Žalovaný správní orgán Ministerstvo dopravy ve vyjádření ke kasační stížnosti vyslovil souhlas s právním názorem městského soudu, který je obsažen v napadeném rozsudku. Tvrzení stěžovatele nemůže obstát, neboť je-li součástí lékařského vyšetření odběr moči nebo krve, dochází k takovému vyšetření ve specializovaném zdravotnickém zařízení s odborným personálem, který posoudí, zda zdravotní stav řidiče umožňuje odběr krve nebo moči. Řidič proto nemá možnost se zprostit povinnosti podrobit se lékařskému vyšetření pouhým vyslovením subjektivní obavy z možného ohrožení zdraví. Jednotlivé písemnosti,

jež jsou součástí správního spisu, podrobně dokumentují průběh řízení a dokazují, že nebyla porušena stěžovatelova práva na spravedlivý proces. Stěžovateli byl dán dostatečný prostor, aby mohl v plném rozsahu a řádně uplatnit svá práva garantovaná platným právním řádem. Žalovaný správní orgán proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal procesní předpoklady pro projednání kasační stížnosti, přičemž shledal, že stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a kasační stížnost je tak podána osobou oprávněnou. Stěžovatel je v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.) a kasační stížnost byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Stěžovatel obsahem své kasační stížnosti míří na kasační důvody podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Nejvyšší správní soud shledává kasační stížnost přípustnou, neboť dospěl k závěru, že byly splněny zákonné procesní předpoklady pro její projednání.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadený rozsudek městského soudu v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, a jelikož neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není opodstatněná.

Ze správního a soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil následující, pro posouzení projednávané věci, podstatné skutečnosti:

Z oznámení Policie České republiky, Správy hlavního města Prahy, Dopravního inspektorátu, oddělení dopravních nehod ze dne 9. 11. 2007 vyplývá, že dne 23. 6. 2007, kolem 05:20 hod. stěžovatel řídil vlastní osobní motorové vozidlo zn. AUDI TT, registrační značky v pravém odbočovacím jízdním pruhu na sjezdu pozemní komunikace Wilsonova ve směru jízdy od Hlávkova mostu k pozemní komunikaci Hybernská (bližší specifikace místa dopravní nehody je obsažena ve správním rozhodnutí), přičemž došlo ke střetu levé přední části stěžovatelova vozidla s levou boční částí protijedoucího osobního motorového vozidla zn. Renault Mégane, registrační značky, řízeného M. K. Při dopravní nehodě došlo ke zranění řidičky M. K., která byla převezena vozidlem rychlé záchranné služby do nemocnice Na Františku, odkud byla po ošetření propuštěna do domácího léčení, když lékař konstatoval, že její zranění nedosahuje intenzity ublížení na zdraví. Na místě dopravní nehody byla policejním orgánem provedena u stěžovatele orientační dechová zkouška pomocí přístroje Alcotest Drager ke zjištění, zda stěžovatel před jízdou nepožil alkoholické nápoje. Orientační dechová zkouška měla pozitivní výsledek ve výši 1, 34 promile alkoholu. Stěžovatel se však k výzvě policisty následně odmítl podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči ke zjištění, zda prokazatelně není ovlivněn alkoholickými či jinými návykovými látkami. V protokolu o podání vysvětlení ze dne 25. 6. 2007 stěžovatel uvedl následující: „když jsem sjížděl z ulice Wilsonova směrem k ulici Hybernská, tak jsem pravděpodobně nezvládl pravotočivou zatáčku a narazil v protisměru do stojícího vozidla, které nemělo rozsvícená světla. Po příjezdu hlídky Policie ČR, Oddělení dopravních nehod, jsem se na výzvu podrobil orientační dechové zkoušce a tato zkouška byla pozitivní s výsledkem 1, 34 promile alkoholu v dechu.“ K tomu stěžovatel uvedl, že si nedovede vysvětlit, jak mohla být dechová zkouška pozitivní, jelikož žádný alkohol nepožil a byl celý večer doma. Dále do protokolu uvedl, že po orientační dechové zkoušce byl vyzván k lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči, zda není ovlivněn alkoholem, což odmítl z důvodu strachu a odporu z krve. Technickou závadu jako příčinu dopravní nehody stěžovatel neuplatnil. Závěrem protokolu stěžovatel prohlásil, že protokol četl, jeho obsah souhlasí s tím, co vypověděl a nežádá ani oprav ani doplnění. Toto prohlášení jako součást protokolu stěžovatel osobně podepsal dne 25. 6. 2007 v 16:40 hodin, kdy bylo podání vysvětlení zaprotokolováno

a ukončeno. Součástí správního spisu je i záznam o pozitivní dechové zkoušce ze dne 23. 6. 2007, kdy bylo celkově stěžovateli naměřeno 1, 34 g/kg alkoholu. Jinak stěžovatel nepopírá, že byl účastníkem popsané dopravní nehody, když se při jízdě dostal do protisměru a způsobil tak střet s protijedoucím osobním motorovým vozidlem. Rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravních přestupků, ze dne 4. 1. 2008, č. j. MHMP 9565/2008/Sv byl stěžovatel uznán vinným ze spáchání přestupků proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) a i), zákona o přestupcích, ve znění účinném v rozhodné době, za jejichž spáchání byla stěžovateli uložena podle ustanovení § 22 odst. 4 citovaného zákona pokuta ve výši 39 000 Kč a sankce spočívající v zákazu řízení motorových vozidel všeho druhu na 16 měsíců. Stěžovatel se těchto přestupků dopustil porušením ustanovení § 4 písm. a) a b), § 5 odst. 1 písm. f) a § 18 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů. Rozhodnutím Ministerstva dopravy, odboru provozu silničních vozidel, ze dne 4. 4. 2008, č. j. 255/2008-160-SPR/3, bylo odvolání stěžovatele zamítnuto a současně potvrzeno prvostupňové rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy, odboru dopravních přestupků, ze dne 4. 1. 2008, č. j. MHMP 9565/2008/Sv. Městský soud v Praze pak napadeným rozsudkem ze dne 9. 1. 2009, č. j. 2 Ca 9/2008 – 40, zamítl žalobu podanou stěžovatelem proti uvedenému rozhodnutí Ministerstva dopravy, odboru provozu silničních vozidel, ze dne 4. 4. 2008, a proto tomuto rozsudku směřuje projednávaná kasační stížnost.

Spornou je v nyní projednávané věci otázka, zda došlo stěžovatelovým jednáním k naplnění skutkové podstaty přestupku podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, ve znění účinném v rozhodné době, za situace, kdy se stěžovatel odmítl podrobit lékařskému vyšetření z důvodu jím tvrzené subjektivní obavy z možného ohrožení zdraví.

V ustanovení § 16 odst. 2 zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, je mimo jiné stanoveno, že odbornému vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu nebo jiných návykových látek, včetně odběru biologického materiálu k jeho stanovení, je povinna se podrobit osoba u které je důvodné podezření, že přivodila jinému újmu na zdraví v souvislosti s požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky.

V ustanovení § 16 odst. 4 téhož zákona je dále stanoveno, že lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k tomu odborně a provozně způsobilé, dechovou zkouškou a odběry vzorků biologického materiálu.

Podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích, ve znění účinném v rozhodném znění, se přestupku dopustí též ten, kdo se v provozu na pozemních komunikacích přes výzvu podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích) odmítne podrobit vyšetření, zda při řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti nebyl ovlivněn alkoholem nebo jinou návykovou látkou, ačkoliv takové vyšetření není spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví.

Podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění účinném v rozhodné době, je řidič kromě povinností uvedených v § 4 citovaného zákona dále povinen se podrobit na výzvu policisty... (...) vyšetření podle zvláštního právního předpisu (zákon č. 379/2005 Sb.) ke zjištění, zda není ovlivněn alkoholem.

Stěžovatel v kasační stížnosti především namítl, že správní orgán samostatně rozhodl o tom, zda je předmětné vyšetření spojeno s nebezpečím pro jeho zdraví, či nikoliv, což dle jeho názoru může posoudit pouze soudní znalec či lékař s příslušnou odborností mající možnost zjistit

a ověřit stěžovatelu anamnézu. Navíc stěžovatel tvrdí, že pokud by byl správním orgánem informován řádně o tom, že o způsobu vyšetření rozhodně lékař (např. odběr moči), jistě by se takovému vyšetření podrobil.

Nejvyšší správní soud k této námitce konstatuje, že podle ustanovení § 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění účinném v rozhodné době, je řidič povinen podrobit se na výzvu policisty dechové zkoušce a v případě pozitivního zjištění i lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem. Stěžovatel se podrobil dechové zkoušce s pozitivním výsledkem ve výši 1, 34 promile. Jeho vysvětlení, že nedovede popsat z jakého důvodu byla dechová zkouška pozitivní, jelikož žádný alkohol nepožil, však nemá vliv na povinnost se podrobit lékařskému vyšetření spojenému s odběrem tělních tekutin. Povinnost stěžovatele podrobit se lékařskému vyšetření jistě není absolutní a byl-li by odběrem tělních tekutin skutečně ohrožen jeho život či by došlo k vážnému ohrožení jeho zdraví, zakládalo by to překážku k provedení tohoto odběru. V této souvislosti je však nutné zdůraznit, že podle ustanovení § 16 zákona č. 379/2005 Sb., lékařské vyšetření provádí zdravotnické zařízení k takovým úkonům odborně a provozně způsobilé, resp. kvalifikovaný personál, který je na základě informací poskytnutých vyšetřovaným schopen posoudit otázku zdravotního rizika plynoucího z vyšetření. Stěžovatel ovšem již svým odmítnutím lékařského vyšetření zcela vyloučil možnost takového posouzení kvalifikovanou osobou. Správní orgán (v projednávaném případě příslušníci Oddělení dopravních nehod Policie České republiky) samozřejmě není odborně způsobilý k tomu, aby posoudil možná zdravotní rizika, která jsou s odběrem biologického materiálu spojena. Právě proto je závazným právním předpisem stanoveno, že tyto odběry provádí pouze odborně způsobilé zdravotnické zařízení. Je tedy zcela logické, že posouzení rizik provede lékař, kterému vyšetřovaný řidič sdělí své zdravotní potíže a obavy z možných rizik. Vyloučil-li stěžovatel možnost posouzení zdravotních rizik kvalifikovanou osobou tím, že lékařské vyšetření odmítl, vyloučil tím tedy i možnost uplatnění výjimky z povinnosti se vyšetření podrobit, neboť neumožnil posouzení svého zdravotního stavu ve vztahu k požadovaným odběrům biologického materiálu.

Kasační námitku spočívající v tvrzení, že stěžovatel nebyl o možnosti volby způsobu odběru tělních tekutin (možný odběr moči) dostatečně informován, nelze přijmout, neboť sám do protokolu o podání vysvětlení ze dne 25. 6. 2007 uvedl, že byl policistou vyzván k lékařskému vyšetření spojenému s odběrem krve nebo moči, což odmítl. Ve smyslu výše uvedené argumentace je navíc zřejmé, že v případě, že by se k odběru tělních tekutin dostavil, měl by možnost konzultovat způsob odběru a s ním spojená zdravotní rizika přímo s kvalifikovanou osobou, tedy příslušným lékařem zdravotnického zařízení. Nutnost vypracování znaleckého posudku se ve světle uvedeného zcela jednoznačně jeví jako nadbytečná, a proto Nejvyšší správní soud neshledal ani tuto stěžovatelu námitku důvodnou.

Jak již Nejvyšší správní soud shora uvedl, pozitivní výsledek dechové zkoušky znamená automatický vznik povinnosti podrobit se lékařskému vyšetření s alternativou odběru krve nebo moči. Odmítl-li stěžovatel v případě pozitivní dechové zkoušky odběr krve či moči, z důvodu subjektivního strachu z odběru spojenému se zdravotními riziky (jejichž ověření kvalifikovanou osobou vůbec neumožnil), musel tak činit s vědomím důsledků, které pro něj z tohoto odmítnutí vyplývají. Takovým důsledkem je pak třeba rozumět zejména vznik odpovědnosti za přestupek podle ustanovení § 22 odst. 1 písm. d) zákona o přestupcích. V této souvislosti Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 24. 6. 2008, č. j. 8 As 11/2007 - 56, dostupný na www.nssoud.cz, v němž kasační soud konstatoval, že „vznikne-li řidiči v důsledku pozitivní dechové zkoušky povinnost podrobit se lékařskému vyšetření s odběrem krve nebo moči ke zjištění, není-li ovlivněn alkoholem [§ 5 odst. 1 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., o provozu

na pozemních komunikacích], nemůže se této povinnosti zprostit tvrzením o zdravotním riziku ve vztahu k odběru krve a časovou zaneprázdněností ve vztahu k odběru moči.“ Nejvyšší správní soud proto v projednávaném případě neshledal, že by byla předmětná ustanovení zákona o přestupcích aplikována způsobem, který by bylo možno označit za nesprávné posouzení právní otázky soudem, jež stěžovatel namítá v kasační stížnosti.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost opodstatněnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ustanovení § 109 odst. 1 s. ř. s., podle kterého o kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud zpravidla bez jednání.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle něhož, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, jež důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a žalovanému žádné náklady nad rámec běžné činnosti spojené s kasačním řízením nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. července 2009

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu